

Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem obrany, Ekumenickou radou církví a Českou biskupskou konferencí

Ministerstvo obrany zastoupené ministrem obrany České republiky Michalem Lobkowiczem
na straně jedné
a
církev sdružené v Ekumenické radě církví
zastoupené předsedou jejího prezidia Mgr. Pavlem Smetanou
a
církev zastoupené předsedou České biskupské konference kardinálem Dr. Miloslavem Vlkem,
které vystupují vůči rezortu Ministerstva obrany vždy jednotně, na straně druhé
uzavírají

Dohodu o duchovní službě v rezortu MO

A Účel dohody

1. Účelem této dohody je stanovit v souladu s příslušnými právními předpisy¹ podmínky pro působení vojáků - vojenských duchovních z církví, které se účastní na této dohodě v rezortu Ministerstva obrany v rámci duchovní služby, jejíž zřízení v rezortu Ministerstva obrany se zveřejní v rozkazu ministra obrany ČR;
vymezit strukturu a zabezpečení duchovní služby, stanovit v souladu s mezinárodním právem² status vojenského duchovního, určit finanční a materiální zabezpečení, funkční náplň a zařazení vojenského duchovního.
2. Duchovní služba má za úkol zejména podporovat velitele všech stupňů v jejich odpovědnosti za naplňování a ochranu lidského rozměru života každého vojáka v činné službě a občanského zaměstnance (dále jen pracovníků rezortu Ministerstva obrany);
nabízet pomoc při řešení osobních krizí i těžkostí, které vznikají v pracovním, osobním a rodinném životě pracovníků rezortu Ministerstva obrany;
přispívat k rozvíjení a prohlubování demokratických tradic evropské kultury v rezortu Ministerstva obrany;
vytvářet podmínky pro naplňování ústavně zaručených lidských práv, která souvisejí se svobodou vyznání pro pracovníky rezortu Ministerstva obrany ve všech situacích spojených s plněním jejich služebních a pracovních povinností.

¹ Čl. 18 Všeobecné deklarace lidských práv

Čl. 18 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech

Čl. 9 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod

Čl. 16 Listiny základních práv a svobod

Zákon č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností

² Např. Ženevské úmluvy, ze dne 12. srpna 1949 a Dodatkové protokoly (I a II) k Ženevským úmluvám, ze dne 12. srpna 1949, sjednané dne 8. června 1977

B

Vymezení duchovní služby

3. Duchovní služba je pro svá specifika samostatnou službou zřízenou v rezortu Ministerstva obrany k plnění úkolů stanovených ve stati A této dohody.

4. Partnerem ministra obrany ČR pro koncepční otázky a zásadní jednání, která se týkají problematiky spojené s duchovní službou v rezortu Ministerstva obrany, je Rada pro duchovní službu, ve které jsou zastoupeni:

hlavní kaplan Armády České republiky (AČR);

jeden duchovní z církví, které se účastní této dohody, který působí jako poradce ministra obrany pro duchovní službu a kterého jmenuje ministr obrany ČR na základě doporučení těchto církví;

zástupce Ekumenické rady církví;

zástupce České biskupské konference;

zástupce AČR, kterého určí náčelník Generálního štábu AČR;

zástupce Civilní ochrany, kterého určí velitel Civilní ochrany České republiky-ředitel Hlavního úřadu Civilní ochrany.

5. Zasedání Rady pro duchovní službu svolává hlavní kaplan AČR pravidelně jednou za šest měsíců v případě žádosti kteréhokoli člena rady nejpozději do jednoho měsíce po předání písemné žádosti o její svolání hlavnímu kaplanovi AČR.

6. V čele duchovní služby stojí hlavní kaplan AČR, který je přímo podřízen náčelníkovi Generálního štábu AČR.

7. Vojenský duchovní je přímo podřízen veliteli a působí jako jeho poradce, a to vždy na tom stupni, na kterém je ustanoven. Nesmějí se mu ukládat úkoly, které s jeho činností a posláním nesouvisí. Po odborné stránce je podřízen vojenskému duchovnímu na vyšším velitelském stupni.

8. U vojenského duchovního není dotčena církevní podřízenost v rámci struktury jeho církve.

C

Status vojenských duchovních

9. Status vojenských duchovních se skládá z těchto částí:

vojenský duchovní je voják v další službě v důstojnické hodnosti;

vojenský duchovní je zřetelně vybaven zvláštním označením;

na vojenského duchovního se vztahují všechna práva a povinnosti vojáka v další službě, nejsou-li v rozporu s jeho statusem, který mu zaručuje mezinárodní právo³;

vojenskému duchovnímu se nesmí ukládat úkoly, které s jeho činností nesouvisí⁴, např. nemůže být nucen k používání zbraní;

vojenský duchovní je společným zástupcem církví, které se účastní této dohody. Podmínky výběru vojenských duchovních a zastoupení jednotlivých církví v duchovní službě řeší vnitřní ujednání mezi těmito církvemi;

při výkonu služby není dotčeno právo vojenského duchovního na mlčenlivost⁵;

každý pracovník rezortu Ministerstva obrany jako jednotlivec má právo pomoc vojenského duchovního pro sebe vyžádat, přijmout či odmítnout.

³ Např. Ženevské úmluvy, ze dne 12. srpna 1949 a Dodatkové protokoly (I a II) k Ženevským úmluvám, ze dne 12. srpna 1949, sjednané dne 8. června 1977

⁴ Čl. 19 Dodatkového protokolu II. k Ženevským úmluvám z roku 1949

⁵ § 8 zákona č. 308/1991 Sb.

D

Náplň práce vojenských duchovních

10. Vojenský duchovní má tuto náplň práce:
je poradcem velitele v oblasti lidských hodnot, vojenské etiky, morálky a mezilidských vztahů;
osobním příkladem a aktivní motivací vytváří pozitivní atmosféru pro zlepšování a prohlubování vzájemné důvěry u útvaru;
je k dispozici příslušníkům jednotky, ve které působí, i jejich rodinným příslušníkům pro osobní rozhovor; je-li potřeba, doporučuje další odbornou pomoc;
preventivně působí proti konfliktům v oblasti mezilidských vztahů;
má právo na přístup ke každému pracovníkovi rezortu Ministerstva obrany ve své jednotce, má právo účastnit se velitelských porad a vyslovovat se k otázkám, jež se týkají lidského rozměru služby pracovníků rezortu Ministerstva obrany v jeho jednotce, etických a jiných problémů, které souvisejí s činnostmi vojenského duchovního;
vykonává nebo zabezpečuje duchovní službu pro pracovníky rezortu Ministerstva obrany a jejich rodiny včetně bohoslužeb pro všechny církevní denominace sdružené v rámci České biskupské konference a v Ekumenické radě církví;
hájí zájmy pracovníků rezortu Ministerstva obrany jiných vyznání a jejich rodin a zprostředkovává jim kontakt s jejich duchovními, pokud služba těchto duchovních není v rozporu se stanovenou působností rezortu Ministerstva obrany;
spolupracuje s duchovními ostatních církví a náboženských společností, není-li činnost těchto duchovních v rozporu s posláním a působností rezortu Ministerstva obrany;
spolupracuje s duchovními jiných armád v rámci mezinárodních vojenských aktivit;
spolupracuje s vojenskými lékaři, psychology a dalšími pracovníky, kteří zabezpečují sociální politiku v rezortu Ministerstva obrany.

E

Ustanovování a odvolávání vojenských duchovních

Do další služby s určením pro výkon funkce kaplana, hlavního kaplana AČR nebo jiné funkce v rámci duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany přijme ministr obrany ČR pouze občana - duchovního, který kromě podmínek stanovených v obecně závazném předpisu⁶ splňuje i kritéria uvedená v jeho rozkazu ke zřízení duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany a který mu byl doporučen společným návrhem církví.

Církev navrhuje svého kandidáta písemně prostřednictvím hlavního kaplana AČR. Návrh na jmenování kandidáta musí obsahovat pověření církve, jíž je navržený kandidát členem, a souhlas Ekumenické rady církví a České biskupské konference.

Do funkcí v rámci duchovní služby se ustanovuje a z funkcí se odvolává podle podmínek stanovených zákonem⁷ a podle pravidel, která stanovují interní normativní akty rezortu Ministerstva obrany. Pravomoc k ustanovování a odvolávání má vždy nadřazený nejméně o jeden stupeň vyšší, než je přímý nadřazený vojenského duchovního.

K návrhu na ustanovení vojenského duchovního do další funkce v rámci duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany se vždy vyjadřuje i hlavní kaplan AČR. Funkcionář, v jehož ustanovovací pravomoci tato další funkce je, přihlédne k jeho stanovisku.

Vybere-li církev vojenského duchovního ke jmenování do církevní funkce neslučitelné s výkonem funkce vojenského duchovního, rezort Ministerstva obrany po dohodě s tímto vojenským duchovním upraví závazek ke službě uvedený v rozhodnutí o jeho přijetí do další

⁶ Zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů

⁷ Zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů

služby tak, aby jeho závazek skončil nejpozději posledním dnem třetího kalendářního měsíce, který následuje po doručení oznámení o tom, že byl vybrán ke jmenování do uvedené církevní funkce. Toto oznámení potvrdí církev a bude podnětem k zahájení jednání k úpravě jeho závazku k další službě.

Církev se zavazuje učinit urychleně všechny kroky k tomu, aby mohla doporučit občana - duchovního k přijetí do další služby, podle čl. 11 této dohody, k zabezpečení úkolů duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany za propuštěného vojenského duchovního.

Podání návrhu na propuštění ze služebního poměru pro služební nezpůsobilost⁸ rezort Ministerstva obrany doporučí příslušným velitelům projednávat s hlavním kaplanem AČR.

Zproštění výkonu funkce vojáka⁹, který vykonává funkci v rámci duchovní služby, rezort Ministerstva obrany doporučí příslušným velitelům projednávat s hlavním kaplanem AČR.

Závazek k další službě s občanem - duchovním rezort Ministerstva obrany uzavírá zpravidla na dobu čtyř let, maximálně však vždy na dobu, která uplyne posledním dnem třetího kalendářního měsíce, který následuje po doručení oznámení církve, že vojenský duchovní ztratil její pověření pro výkon funkce vojenského duchovního.

F

Ustanovování a odvolávání hlavního kaplana AČR

Hlavního kaplana AČR ustanovuje ministr obrany ČR.

Ministr obrany ČR neustanoví vojenského duchovního do funkce hlavního kaplana AČR, nedoporučí-li jeho ustanovení zástupci České biskupské konference i Ekumenické rady církví. Ministr obrany ČR není tímto článkem vázán, nedohodnou-li se zástupci České biskupské konference a Ekumenické rady církví v průběhu šesti měsíců na společném kandidátovi na ustanovení do funkce hlavního kaplana AČR.

Je-li kandidátem na ustanovení do funkce hlavního kaplana AČR vojenský duchovní, upraví se současně s ustanovením do funkce jeho závazek k další službě tak, aby funkci mohl vykonávat po dobu čtyř let.

Vojenský duchovní může funkci hlavního kaplana AČR vykonávat maximálně po dobu osmi let. Při úpravě závazku k další službě se přiměřeně použijí ustanovení čl. 17 a 18 této dohody.

G

Zabezpečení činnosti duchovních

Příslušný velitel je povinen zabezpečit vojenskému duchovnímu základní materiální i prostorové podmínky pro jeho službu, pro soukromé (diskrétní) rozhovory s pracovníky rezortu Ministerstva obrany a prostor pro bohoslužbu. Podrobnosti stanoví rozkaz ministra obrany ČR.

Vojenským duchovním se zabezpečí stejné náležitosti jako ostatním vojákům v další službě. Jiné než standardní součástky vojenské výstroje zabezpečí příslušná církev a hradí je rezort Ministerstva obrany.

H

Vzdělávání vojenských duchovních

Rezort Ministerstva obrany umožní na základě dohody mezi teologickými fakultami a odborem personální politiky a vzdělávání Ministerstva obrany účast svých odborníků na přípravě duchovních v průběhu jejich vysokoškolského studia.

⁸ § 26, odst. 2, písm. e) zákona č. 76/1959 Sb.

⁹ § 10b zákona č. 76/1959 Sb.

V průběhu vojenské činné služby vojenských duchovních zabezpečí rezort Ministerstva obrany jejich další odborné vzdělávání. Odborná náplň vzdělávání je v působnosti hlavního kaplana AČR.

Jako součást dalšího vzdělávání se vojenskému duchovnímu umožní účastnit se každý rok nejméně pět a nejvíce deset dnů duchovní obnovy.

I

Závěrečná ustanovení

Po podepsání dohody bude bezprostředně vydán rozkaz ministra obrany ČR o zřízení duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany.

Personální obsazení duchovní služby se bude realizovat postupně s předpokládaným maximálním stavem 25 duchovních v roce 2008.

Tato dohoda nezpochybnuje právo civilních duchovních docházet do vojenských objektů¹⁰.

Tato dohoda se uzavírá na dobu neurčitou.

Tato dohoda se neprodleně doplní o podmínky vzájemné spolupráce církví, které se účastní této dohody s jinými církvemi či náboženskými společnostmi, které působí v duchovní službě, jestliže rezort Ministerstva obrany s nimi uzavře dohodu o jejich vstupu do duchovní služby.

Tuto dohodu lze měnit pouze písemným dodatkem, který potvrdí všechny zúčastněné strany připojené k této dohodě.

Tuto dohodu lze písemně vypovědět s tím, že její platnost skončí uplynutím jednoho roku ode dne, kdy byla výpověď doručena druhé straně.

Dohoda nabývá platnosti dnem, kdy ji podepíší zástupci smluvních stran.

V Praze dne 3. června 1998

¹⁰ Čl. 18 Všeobecné deklarace lidských práv

Čl. 18 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech

Čl. 9 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod

Čl. 16 Listiny základních práv a svobod

Zákon č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností